

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Гороф'янюк І.В.,

*доцент кафедри української мови,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
e-mail: gorofyanyuk@gmail.com*

«Хто володіє інформацією, той володіє світом» – це відоме висловлювання фінансиста Натана Ротшильда сказане було більше двох століть тому, проте актуальність його сьогодні неспростовна.

XXI століття – ера інформаційного суспільства, епоха «інформаційних технологій», у яку інформація все частіше визначається як основний ресурс майбутнього. Учені стверджують, що в історії розвитку цивілізації відбулося кілька інформаційних революцій — перетворень суспільних відносин через кардинальні зміни у сфері обробки інформації. Натомість сьогодні ми живемо в добу так званого інформаційного вибуху – швидкого збільшення кількості даних: доведено, що за п'ять попередніх років людством було вироблено інформації більше, ніж за всю попередню історію. Обсяг інформації в світі зростає щорічно на 30 % [1]. Американські вчені підраховали, що на даний момент щодня людина отримує інформацію, яка б уміщалася в 174 друкованих виданнях. Не дивлячись на це, вчені зауважують, що ми знаходимося лише на початку інформаційної епохи. У майбутньому кількість даних тільки збільшуватиметься. Цілком закономірно, що зростання кількості доступних даних ускладнює процес управління інформацією, що призводить до інформаційного перевантаження. Саме тому ідеологія сучасного інформаційного суспільства передбачає розробку спеціальних механізмів інтелектуальної економіки, що базується на знаннях та спрямована на приборкання загрозливих наслідків інформаційного вибуху, з одного боку, і розробки механізмів сталого розвитку інформаційно грамотного суспільства, яке вміє користуватися інформацією, обирати правдиві й достовірні джерела інформації й застосовує її відповідно до усталених норм моралі та закону, зокрема дотримання авторського права. Професор Кириченко М. О. виділяє такі основні механізми інформаційного суспільства, як економіка, політика, право, культура, управління, ідеологія [2, с. 127]. У цьому ланцюжку, на нашу думку, бракує ще однієї обов'язкової складової – освіти. Адже на неї покладено першорядну роль – виховання й навчання громадянина, який володітиме всім необхідним інструментарієм для повноцінного життя в інформаційному суспільстві та його подальшого розвитку, оскільки для цього обов'язковими є спеціальні знання й підготовка.

Мета нашої розвідки – з'ясувати особливості організації освіти в «інформаційному суспільстві» та «суспільстві знань», зокрема окреслити основні форми та технології дистанційного навчання в ньому.

Переконані, що поняття «інформаційне суспільство» та «суспільство знань» є не тотожними. Основне завдання сучасної освіти полягає саме в тому,

щоб трансформувати інформацію, яка оточує людину з усіх усюд, в знання – внутрішньо осмислену інформацію, яку людина зможе самотійно і спонтанно застосовувати в будь-якій ситуації.

Отож вважаємо, що стратегічною метою ідеології сучасного інформаційного суспільства має бути його трансформація в суспільство знань.

Дистанційне навчання є обов'язковою складовою освіти в сучасному інформаційному суспільстві.

Основними видами дистанційних занять є такі:

1. Дистанційна лекція – вид навчального заняття, на якому студенти одержують електронні лекційні матеріали, аудіовізуальну інформацію лекційного матеріалу через засоби телекомунікаційного зв'язку як у синхронному, так і асинхронному режимах. Основною перевагою такої форми роботи є здатність викладача і студента комунікувати на пряму, якщо спілкування відбувається в реальному часі. Можливість неодноразового повернення до лекційного матеріалу – суттєва перевага дистанційної лекції в асинхронному режимі.

2. Відеолекція – лекція викладача, записана на електронні носії інформації із мультимедійним супроводом. Можливість неодноразового повернення до лекційного матеріалу – суттєва перевага також відеолекції в асинхронному режимі, проте недоліком її є відсутність можливості ставити питання лекторові.

3. Мультимедіалекція – вид навчального заняття, на якому до лекції додаються спеціально розроблені інтерактивні комп'ютерні навчальні програми. Перевагою такого типу лекції є те, що кожен студент обирає індивідуальну освітню траєкторію.

4. Вебінар – інтерактивний семінар, організований за допомогою інтернет-технологій у формі віртуального спілкування між викладачем і студентом у супроводі прикріпленої презентації. Перевагою такої типу роботи є те, що кожний слухач бере активну участь в обговоренні навчального матеріалу.

5. Практичне заняття – це вид навчального заняття, на якому дистанційно відбувається огляд навчального матеріалу, формування практичних умінь і навичок. Результати індивідуальної роботи студента надсилаються на перевірку викладачу електронною поштою. Важливо, щоб останній обов'язково прокоментував у відповідь сильні і слабкі місця роботи, запропонував інструкцію для покращення результату.

6. Тематична дискусія – інтерактивний вид практичного заняття, у центрі якого – дискусійне обговорення питання.

7. Відеоконференція – інтерактивний вид тематичної дискусії в режимі онлайн за допомогою сучасних телекомунікаційних технологій і передбачає заздалегідь змодельоване відкрите обговорення поставлених навчальних проблем в межах дистанційного листування.

8. Дистанційне консультування – вид навчального заняття, на якому студент отримує пояснення конкретних теоретичних положень чи практичних завдань у режимі реального часу або асинхронно з використанням усіх засобів зв'язку (інтернет, пошта, телефон), що є чи не найбільшою перевагою такого

виду дистанційних занять.

Однозначно, у процесі навчання необхідно комбінувати різні види дистанційних занять задля досягнення максимального результату від дистанційної освіти, враховуючи специфіку навчального матеріалу, слухацьку аудиторію та технічні можливості двох сторін навчального процесу.

На сьогодні відомо багато видів технологій дистанційного навчання, які розподіляють на такі групи: друковані, аудіо, відео, комп'ютерні технології.

Комп'ютерні технології охоплюють спеціальні програмні пакети, які уможливають гнучкість в організації навчання; веб-конференції на базі спеціального програмного забезпечення, яке забезпечує голосову та графічну взаємодію між учнем/студентом та вчителем/викладачем, а також дає можливість приєднувати навчальні презентації та інший навчальний цифровий контент; саме програмне забезпечення, призначене для колективного та групового здійснення роботи ад навчальною інформацією в режимі «реального часу» чи синхронно; інтернет, який є основним інструментом для реалізації усіх комп'ютерних технологій.

Без сумніву, успішний результат може бути лише за умови застосування комбінацій різних технологій дистанційної освіти. Це зумовлено тим, що, по-перше, дозволяє вибудувати зручну навчальну траєкторію для учня/студента та вчителя/викладача, по-друге, максимально врахувати особливості навчального матеріалу.

Список використаних джерел:

1. Lyman P., Varian H.R. *How much information. Release of the University of California.* Oct.27, 2003. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%d0%86%d0%bd%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%b8%d0%b9_%d0%b2%d0%b8%d0%b1%d1%83%d1%85 (дата звернення: 28.02.2021).
2. Кириченко М. О. *Формування ідеології інформаційного суспільства в умовах глобальної інформатизації: тенденції, парадигми, перспективи розвитку : монографія / Мін-во освіти і науки України, Університет менеджменту освіти НАПН України. Харків : Вид-во ПП «Технологічний Центр», 2017. 320 с.*